

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

στη

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

Εαρινό εξάμηνο 2024

Θεοδώρα Φαρδή
Συντηρήτρια Έργων Τέχνης & Αρχαιοτήτων
(Bcons, MSc, PhD)

ΤΜΗΝΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΤΥΧΙΟ ...ΤΙ ΚΑΝΩ?

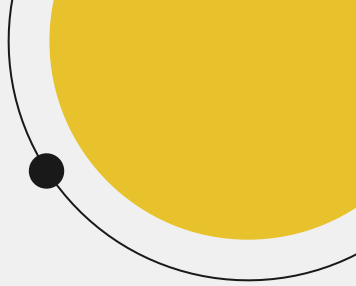

Που βλέπεις τον εαυτό σου μετά το πτυχίο?

<https://www.menti.com/alm7uabb61rk>

voting code **5987706**

1. i) Σύντομη επισκόπηση βασικών ορισμών: Πολιτιστική Κληρονομιά, Πολιτισμικά Αγαθά, Μουσεία & Συλλογές, Έργα τέχνης και Ιστορικά Κειμήλια, Μνημεία

ii) Οι αξίες των έργων τέχνης, ποιοι παράγοντες τις καθορίζουν και πώς οι επεμβάσεις συντήρησης συμβάλλουν στη διατήρηση και ανάδειξη της αξία τους (κατάσταση διατήρησης, αυθεντικότητα, επεμβάσεις συντήρησης - αποκατάστασης)

iii) Η σχέση του επαγγέλματος του Συντηρητή με τον ευρύτερο χώρο της αγοράς τέχνης και της συλλεκτικής δραστηριότητας

2. i) Δίκαιο & Θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα

ii) Ευρωπαϊκοί και Διεθνείς Οργανισμοί | Θεσμοί & Διακυρήξεις

3. Επαγγελματική άσκηση

- ● i) Διαδικασία συμμετοχής σε προκηρύξεις έργων συντήρησης στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα |
- ● Προετοιμασία φακέλου και απαραίτητα δικαιολογητικά
- ● ii) Διαδικασία ένταξης στο Μητρώο Συντηρητών και λήψη άδειας για την Εκπόνηση
- ● Μελέτης, την Ανάλυση και την Επίβλεψη Έργου Συντήρησης και Λειτουργίας
- ● Εργαστηρίων
- ● iii) Έναρξη επαγγέλματος & ιδιωτική άσκηση

4. Ανάλυση εργασιών συντήρησης | Ορισμός Χρονοδιαγραμμάτων | Κοστολόγηση εργασιών

5. **Υπευθυνότητες του συντηρητή**, Κώδικας Δεοντολογίας & Λήψη αποφάσεων

6. **Ο Διεπιστημονικός χαρακτήρας & η σημασία της Συνεργασίας στο χώρο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς**

7. **Συναφή επαγγέλματα | Σημεία αλληλοεπικάλυψης και συμπληρωματικότητας | Μετεκπαίδευση | Εξειδίκευση**

8. **Η Συντήρηση στον 21ο αιώνα** | ανάγκες επαναπροσδιορισμού | ο ρόλος των Μουσείων και της Συντήρησης προς την Αειφορεία (*Sustainability*) και την Προστασία του Περιβάλλοντος

9. **Η συντήρηση και το ευρύ κοινό** | Η σημασία της προβολής των εργασιών συντήρησης

- Βασικοί ορισμοί
Αξίες & Έργα τέχνης

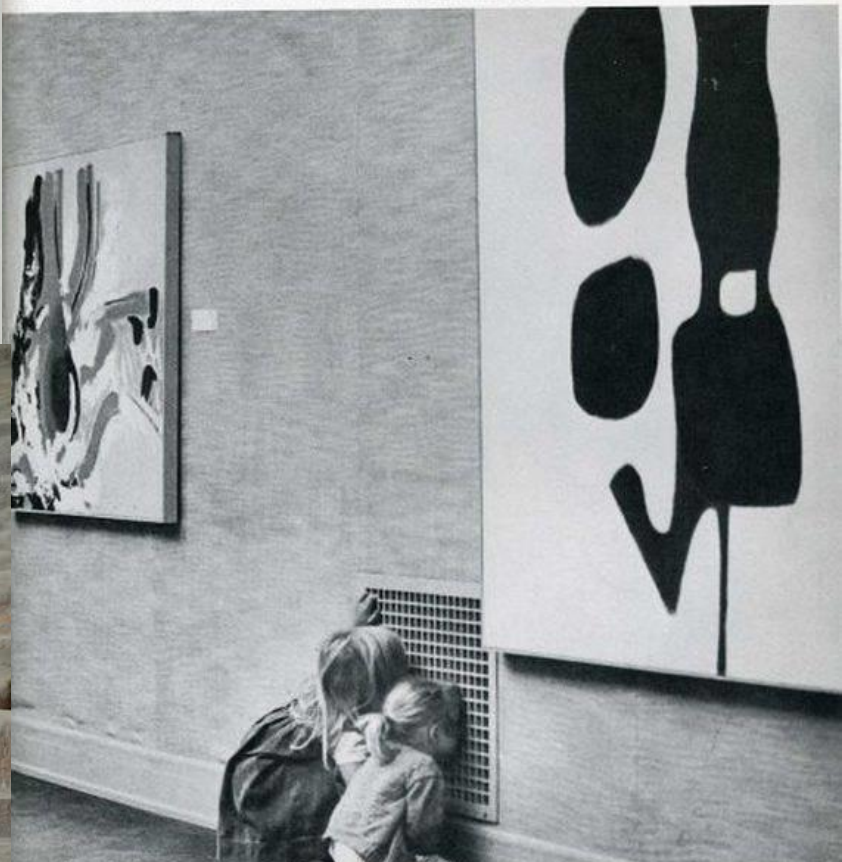

Αντικείμενα τέχνης & Αρχαιότητες

M/E/A/N/I/N/G

At the San Francisco Museum of Art, an abstract gets close scrutiny.

“The continual process by which meaning is given to things is the same process by which meaning is given to lives” Daniel Miller

Πολιτισμός

● ●
● ●
● ●
● ●
● ●
● ●
● ●

Ετυμολογική σημασία: *η συμπεριφορά του πολίτη μέσα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο.*

- Τον 4ο αιώνα μ.Χ. η λέξη εμφανίστηκε σε κείμενα εκκλησιαστικών συγγραφέων, περιγράφοντας την *ευγένεια και την κομψότητα των ανθρώπων και κατοικούν στην πόλη εν αντιθέσει με τους κατοίκους της υπαίθρου.*
 - Στα σύγχρονα λεξικά χρησιμοποιούνταν στην μεταγενέστερη αρχαιότητα και δήλωνε τη *διακυβέρνηση της πολιτείας και την ενασχόληση με τα κοινά.*
-

Πολιτισμός

- ● Ελλάδα: Ο **Αδαμάντιος Κοραής** προσπάθησε το 1804 να αποδώσει στα ελληνικά το γαλλικό όρο «**civilisation**» προτείνοντας τη λέξη **πολιτισμός** (Δημαράς, 1989).
- ● Γαλλία: η έννοια «πολιτισμός» αναφέρεται στις **ηθικές και υλικές αξίες**
- ● Γερμανία: προσδιορίζει «ένα **σύνολο τεχνικών και πρακτικών γνώσεων και δεξιοτήτων, που επιτρέπουν στον άνθρωπο να δρα πάνω στη φύση**».

Πολιτισμός

- ●
- ●
- ●
- ●
- ●
- ●
- ●

Η έννοια **πολιτισμός** προήλθε από την ανθρωπολογία και την κοινωνιολογία. Ο ανθρωπολόγος **E. B. Tylor** στα *τέλη του 19ου αιώνα* έθεσε τις βάσεις ενός ορισμού περιγράφοντας τον πολιτισμό (culture) ως **«σύνθετο σύνολο που περιλαμβάνει τη γνώση, την πίστη, την τέχνη, τον νόμο, τα ήθη και τα έθιμα και άλλες δεξιότητες που απέκτησε ο άνθρωπος ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας»**.

Ο **Norbert Elias** επισημαίνει ότι η έννοια του «πολιτισμού» έχει **διπλό περιεχόμενο** και περιλαμβάνει δύο τουλάχιστον επίπεδα αφού αναφέρεται συγχρόνως σε **ηθικές** και σε **υλικές αξίες**. Υπό αυτήν την έννοια πολιτισμός είναι τα **υλικά και πνευματικά επιτεύγματα της ανθρώπινης δραστηριότητας**.

Πολιτισμός

- Ο **πολιτισμός** εκλαμβάνεται ως **μια μορφή κουλτούρας**. Η επιστήμη της κοινωνικής και πολιτιστικής ανθρωπολογίας εξισώνει τους όρους της κουλτούρας και του πολιτισμού (Murray, 1871).
- Υπάρχει όμως και η άποψη ότι ο πολιτισμός διαφοροποιείται της κουλτούρας καθώς ο **πολιτισμός αναφέρεται κυρίως στα κατασκευάσματα που επινοήθηκαν από ανθρώπινο νου**, δηλαδή ιδέες και δημιουργίες στα πλαίσια της **τέχνης και της λογοτεχνίας**, ενώ η κουλτούρα αφορά δημιουργίες του ανθρώπου που προσανατολίζονται στην τεχνολογία και την επιστήμη.

Κουλτούρα

- Μ. Πλωρίτης «Παιδεία»
- «πνευματική καλλιέργεια»
- «πνευματικός πολιτισμός»
- «πολιτιστικό σύστημα»
- «πολιτιστικό μάρφωμα» κ.α

➔ Πολιτιστική Κληρονομιά

= μνημεία (δηλαδή αρχιτεκτονικά, γλυπτικά και ζωγραφικά έργα, κατασκευές που έχουν αρχαιολογικό χαρακτήρα καθώς και επιγραφές, σπήλαια και άλλα) οικοδομικά συγκροτήματα καθώς και χωρικά δημιουργήματα φτιαγμένα από τον άνθρωπο μόνο του ή και με τη συμβολή του φυσικού περιβάλλοντος. **Στα κείμενα των Διεθνών Συμβάσεων και στη βιβλιογραφία συχνά ταυτίζεται ο όρος «πολιτιστική κληρονομιά» με τον όρο «πολιτιστικό αγαθό»**

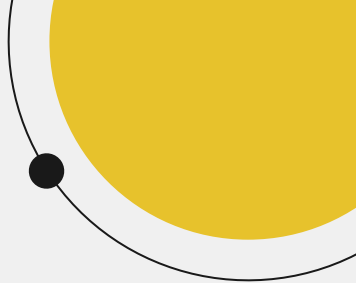
Βασικοί ορισμοί

Πολιτιστικά αγαθά

“οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου”

Αρ. 1 παρ. 2 ν. 2039/1992

Μνημεία

κάθε κατασκευή ιδιαίτερα σημαντική λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού της ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων ή διακοσμητικών στοιχείων, που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους

[Σύμβαση της Γρανάδας - που επικυρώθηκε με το νόμο 2039/1992]

Ορισμός βάσει Ν. 3028.2002:

“Ως «μνημεία» νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και των οποίων επιβάλλεται η ειδικότερη προστασία”

“a clearly determined entity, the bearer of values, which represent a support to memory. In it, memory recognises the aspects that are pertinent to human deeds and thoughts, associated with the historic time-line”.

Krakow Charter (2000)

[Vecco 2010]

Βασικοί ορισμοί

→ Αρχαία Μνημεία ή αρχαία

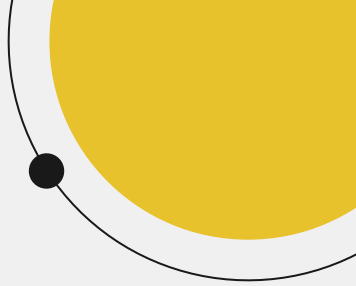
Όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 20. Στα αρχαία μνημεία συμπεριλαμβάνονται σπήλαια και παλαιοντολογικά κατάλοιπα για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι συνδέονται με την ανθρώπινη ύπαρξη.

Βασικοί ορισμοί

➔ Νεότερα Μνημεία

Τα πολιτιστικά αγαθά που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους *(κατά τις διακρίσεις των άρθρων 6 και 20)*.

Βασικοί ορισμοί

➔ Ακίνητα & Κινητά Μνημεία

Ακίνητα μνημεία: τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα με το έδαφος και παραμένουν σε αυτό ή στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών, καθώς και τα μνημεία που βρίσκονται στο έδαφος ή στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών και δεν είναι δυνατόν να μετακινηθούν χωρίς βλάβη της αξίας τους ως μαρτυριών. Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους.

Κινητά μνημεία: τα μνημεία που δεν θεωρούνται ακίνητα.

Βασικοί ορισμοί

Αρχαιολογικοί Χώροι

εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιότερους χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα.

Βασικοί ορισμοί

➔ Ιστορικοί Τόποι

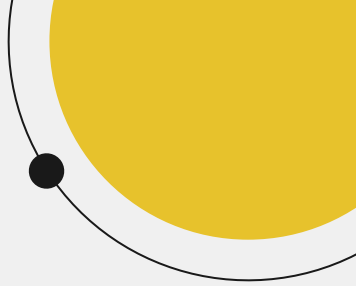
••••• είτε εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς που αποτέλεσαν ή που υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν το χώρο εξαίρετων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων, ή εκτάσεις που περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται μνημεία μεταγενέστερα του 1830, είτε σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης μεταγενέστερα του 1830, τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς και ομοιογενείς χώρους, που είναι δυνατόν να οριοθετηθούν τοπογραφικά, και των οποίων επιβάλλεται η προστασία λόγω της λαογραφικής, εθνολογικής, κοινωνικής, τεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους.

Βασικοί ορισμοί

➔ Άυλα πολιτιστικά Αγαθά

εκφράσεις, δραστηριότητες, γνώσεις και πληροφορίες, όπως μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού.

Βασικοί ορισμοί

Μουσείο

Στην αρχαία Ελλάδα μουσείο ήταν ένα μέρος που συνδεόταν και αφιερωνόταν στις Μούσες, συχνά συνδεδεμένο με θρησκευτική έννοια αλλά πιο συνήθως ένα μέρος που καλλιεργούνταν οι τέχνες και η μάθηση
(= σημείο μάθησης)

Θησαυροί (Ελλάδα 5^ο αι. π.Χ)

Μουσείο Αλεξάνδρειας (290 π.Χ)

Μεσσαίωνας – Αναγέννηση:

Gallery

Cabinets of curiosity (*ερμάρια αξιοπερίεργων αντικειμένων*)

Συλλογή του Μονάχου (1563-1567)

Ashmolean Museum Oxford (1625, 1863)

Βρετανικό Μουσείο (1753)

Μουσείο Λουβρου (1793)

Smithsonian (1858)

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (1834) *Α' Αρχαιολογικός νόμος 10/22 Μαΐου 1834

Θησαυροί (Ελλάδα 5^ο αι. π.Χ)

Μουσείο Αλεξάνδρειας (290 π.Χ)

Μεσσαίωνας – Αναγέννηση:

Gallery

Cabinets of curiosity (*ερμάρια αξιοπερίεργων αντικειμένων*)

Συλλογή του Μονάχου (1563-1567)

Ashmolean Museum Oxford (1625, 1863)

Βρετανικό Μουσείο (1753)

Μουσείο Λουβρου (1793)

Smithsonian (1858)

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (1834) *Α' Αρχαιολογικός νόμος 10/22 Μαΐου 1834

**Θησαυροί (Ελλάδα 5^ο αι. π.Χ)
Μουσείο Αλεξάνδρειας (290 π.Χ)**

Μεσσαίωνας – Αναγέννηση:

Gallery

Cabinets of curiosity (ερμάρια αξιοπερίεργων αντικειμένων)

Συλλογή του Μονάχου (1563-1567)

Ashmolean Museum Oxford (1625, 1863)

Βρετανικό Μουσείο (1753)

Μουσείο Λουβρου (1793)

Smithsonian (1858)

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (1834) *Α' Αρχαιολογικός νόμος 10/22 Μαΐου 1834

Πρόσοψη, Φωτογραφία αδερφών Ρωμαΐδη, <https://www.namuseum.gr/to-moyseio/istoria-toy-moyseioy/>

“

Το Μουσείο είναι ένας μόνιμος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός, στην υπηρεσία της κοινωνίας, ο οποίος ερευνά, συλλέγει, συντηρεί, ερμηνεύει και εκθέτει τεκμήρια υλικής και άυλης κληρονομιάς. Ανοιχτά και προσβάσιμα στο κοινό, χωρίς αποκλεισμούς, τα μουσεία προάγουν την ποικιλομορφία και την αειφορία. Λειτουργούν και επικοινωνούν με επαγγελματική δεοντολογία και με τη συμμετοχή των κοινοτήτων, προσφέροντας ποικίλες εμπειρίες με σκοπό την εκπαίδευση, την ψυχαγωγία, τον αναστοχασμό και τη διάδοση της γνώσης.

Ορισμός ICOM (1995):

Ένα ίδρυμα μόνιμο, μη κερδοσκοπικό, στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξης της, ανοιχτό στο κοινό, που έχει έργο να συλλέγει, να μελετά, να διατηρεί, να γνωστοποιεί και να εκθέτει υλικά τεκμήρια του ανθρώπινου πολιτισμού και περιβάλλοντος, με στόχο τη μελέτη, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία.

Prague, on 24 August 2022

Τύποι Μουσείων

Δημόσια ή ιδιωτικά
Εθνικά, Περιφεριακά, Τοπικά
Γενικά, Εκπαιδευτικά, Ειδικό κοινό
Αρχαιολογικά Τέχνης, Φυσικής Ιστορίας,
Επιστημών, Τεχνολογίας Θεματικά
Μουσεία – Κτίρια, Υπαίθρια

Μουσειακά αντικείμενα:

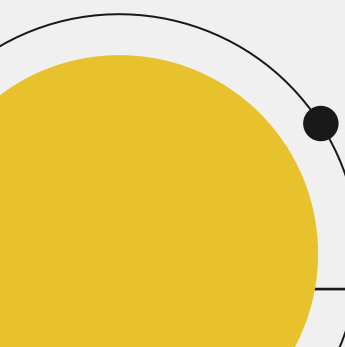
επιλεγμένα κομμάτια φυσικού ή τεχνητού κόσμου στα οποία έχει αποδοθεί **πολιτισμική αξία**.

*Αυτό που τα διαφοροποιεί από τα απλά αντικείμενα είναι η **πολιτισμική τους αξία**, στην οποία συνήθως δίνεται περισσότερο βάρος από την αισθητική ή την τεχνική που συντέλεσε στη δημιουργία τους.*

Συλλογή:

**ένα αντιπροσωπευτικό σύνολο συστηματικά
επιλεγμένων, συγκεντρωμένων και
ταξινομημένων ομοειδών αντικειμένων**

-
- -
 -
 -
 -
 -
 -
- ▶ Πως διαμορφώνεται η πολιτιστική κληρονομία?
 - ▶ Πως καθιερώνεται ένα αντικείμενο/μνημείο ως κομμάτι πολιτιστικής κληρονομίας?

Κλίμακα:

Δραστηριότητα:

Αισθητική αξία

Εξαρτάται από την καλλιτεχνική αξία όπως εκτιμάται σήμερα, από την κατάσταση του υλικού και από το περιβάλλον του μνημείου (τοπίο, θέση κ.α.)

Καλλιτεχνική αξία

Εξαρτάται από τη μορφή και το στυλ όπως εκτιμώνται σήμερα και ομοίως από τα φυσικά χαρακτηριστικά του υλικού..

Ιστορική αξία

Εξαρτάται από τις υφιστάμενες ιστορικές μαρτυρίες αναφορικά με το αντικείμενο ή από παρόμοιας αξίας αρχαιολογικές μαρτυρίες

Αξία σπανιότητας

(1) Γνήσια ή απόλυτη αξία σπανιότητας γνώρισμα εξαιρετικών επιτευγμάτων. επειδή προϋποθέτουν υψηλή ανθρώπινη δεξιότητα, είτε τεχνογνωσία, είτε δυσεύρετη ύλη, είτε αμύθητη δαπάνη. (2) υφίστανται σε ελάχιστο αριθμό, είτε εξ αρχής, είτε κατόπιν συμπωματικής εξαφάνισης όλων των άλλων του είδους τους.

Αρχαιολογική αξία

Εξαρτάται μόνον από τις αναγνωριζόμενες υλικές μαρτυρίες

Υλική αυθεντικότητα

Εξαρτάται από το ποσοστό αυθεντικού υλικού από συγκινησιακής απόψεως ή επί τη βάσει αναγνωρίσιμων εκδηλώσεων ηλικίας.

Αξία τεκμηρίου

Ως προς την Ιστορία της Τέχνης , Τεχνικής, Επιστήμης, κτλ., ή και το συνδυασμό αυτών.

Αξία μνήμης

Ατομικής ή συλλογικής

Συγκινησιακή αξία

Εξαρτάται από το νόημα, τη σπουδαιότητα, την υλική αυθεντικότητα, την ηλικία, τη φήμη και από τις άλλες αξίες χωριστά ή σε συνδυασμό.

Οικονομική αξία

Όπως εκτιμάται σήμερα

Αξία συμβολισμού

Ατομική ή συλλογή με πνευματικό, εθνικό, κοινωνικό, πολιτικό, ιστορικό ή θρησκευτικό νόημα.

Table 1 Summary of heritage value typologies devised by various scholars and organizations (Reigl 1982; Lipe 1984; for the Burra Charter, Australia ICOMOS 1999; Frey 1997; English Heritage 1997).

Reigl (1902)	Lipe (1984)	Burra Charter (1998)	Frey (1997)	English Heritage (1997)
Age	Economic	Aesthetic	Monetary	Cultural
Historical	Aesthetic	Historic	Option	Educational and academic
Commemorative	Associative-symbolic	Scientific	Existence	Economic
Use	Informational	Social (including spiritual,	Bequest	Resource
Newness		political, national, other cultural)	Prestige Educational	Recreational Aesthetic

Marta de la Torre, 2002, Assessing the Values of Cultural Heritage Research Report, The Getty Conservation Institute, Los Angeles

Η «σημαντικότητα» ή «αξία» ενός μνημείου ή έργου τέχνης αξιολογείται κατά παράδοση με βάση ιστορικά, αρχαιολογικά κριτήρια και έννοιες «μονο» επιστημονικές
Οι αξίες ποικίλλουν και αλληλοσυγκρούονται και ο συγκερασμός τους αποτελεί μεγάλη πρόκληση
Όπως και τα ίδια τα αντικείμενα αλλάζουν, έτσι αλλάζουν και οι αξίες τους

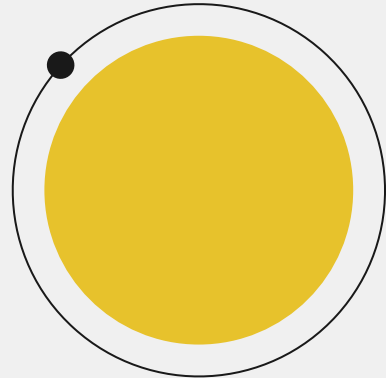
Συντήρηση = κοινωνικό - πολιτιστική δραστηριότητα

Η συντήρηση οποιουδήποτε αντικειμένου ή μνημείου σχετίζεται με κοινωνικά / οικονομικά / πολιτισμικά / γεωγραφικά κριτήρια και έχει σκοπό να αναδείξει τις αξίες των αντικειμένων και των μνημείων

“ Values are central to conservation decision making, though they are not the only factor to be accounted for. Values are not fixed, but subjective and situational. ”

— Erica Avrami

Διαδικασία απόκτησης Σημαντικότητας και Αξίας

Αξιολόγηση
φυσικής
κατάστασης

Αναγνώριση

Επεξεργασία

Παραδοχή

- Ενσωμάτωση στοιχείων αξιολόγησης
- Συσχέτιση των αξιών
- Εφαρμογή στο σύστημα αξιών και λήψης αποφάσεων και μέτρων
- **Ανάπτυξη στρατηγικών για την Συντήρηση και Προστασία**

**basket found
in Muraba'at Cave, Israel**

10,500-year-old basket with lid.

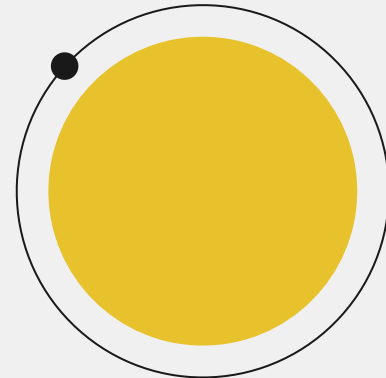

Torture Room at S21 Prison. Phnom Pehn, Cambodia

*“Conservation is not merely an act
of stewardship that privileges the past over the
present;
it is a creative destruction of alternative futures.”*

—Erica Avrami

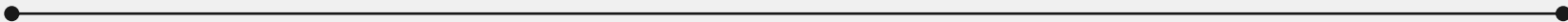

**Η συντήρηση συντελεί
στην διαμόρφωση και
τον τρόπο αφήγησης της
συλλεκτικής μνήμης**

**Η συντήρηση επιδιώκει να
υπογραμμίσει τον οικουμενικό
χαρακτήρα της (πολιτιστικής)
κληρονομιάς και να
προωθήσει την κοινωνική
συνοχή μέσα από ένα κοινό
παρελθόν**

**Η συντήρηση μπορεί:
να ενδυναμώσει κοινή ιστορία, να
καλλιεργήσει συλλογικές ταυτότητες
αλλά μπορεί και
να αποτελέσει ένα επικίνδυνο μέσο
αποκλεισμού ομάδων / κοινοτήτων /
ιδεολογιών, αποτρέποντας την αλλαγή**

“the death of authenticity”

“Ecce Homo – Behold the Man”

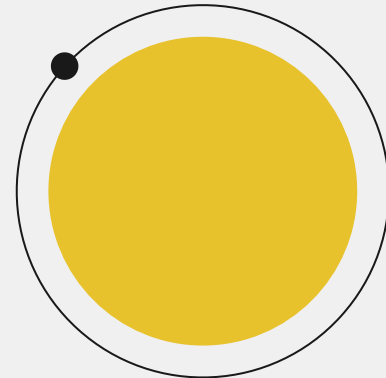

“Ecce Mono – Behold the Monkey”

Conservation is the complex of attitudes of a community that contributes to making the heritage and its monuments endure. Conservation is achieved with reference to the significance of the entity, with its associated values.

— **Kraków 2000**

Εμπόριο Έργων Τέχνης & Συντήρηση

A \$1.9m Banksy Painting Destroyed By A Hidden Shredder

Love is in the bin \$1.4 million

Girl With Balloon

<https://youtu.be/OgUvnznbCuc>

Δήλωση του οίκου Sotheby μετά το συμβάν:
*Banksy did not destroy the painting (“**Girl With Balloon**”), but created a new one which, in their opinion, adds more value to the work, and the shredding of the painting was intentional. “This is the artwork that Banksy intended,” Branczik added. “It was designed to be like this.”*

In any case, Banksy gave the work a new name:
*“**Love Is In the Bin**”.*

Εμπόριο Έργων Τέχνης &

Modigliani's sculpture 'Tete' sold at a 2010 Christie's auction in Paris (€ 43.2 mn)

Εμπόριο Έργων Τέχνης & Συντήρηση

<https://nyti.ms/2oCtTal>

Εμπόριο Έργων Τέχνης & Συντήρηση

Δημοπρασίες
Γκαλερί
Χορηγοί

Art has no intrinsic value

Who made it?

Who owned it?

Who wants it?

Εμπόριο Έργων Τέχνης & Συντήρηση

Δημοπρασίες

Γκαλερί

Χορηγοί

the art market

<https://www.youtube.com/watch?v=GH7IBHQ35IU>

δημοπρασίες

www.youtube.com/watch?v=ZZ3F3zWiEmc

δημοπρασίες

<https://www.youtube.com/watch?v=asGGoWTgEhg>

γκαλερί

<https://www.youtube.com/watch?v=DRhEe-3zkx4>

χορηγοί

Εμπόριο Έργων Τέχνης & Συντήρηση

Εκθέσεις τέχνης
Γκαλερί
Οίκοι δημοπρασιών
Συλλέκτες
Αντικερί

*Παράγοντες
καθορισμού αξίας
έργων:*

Αυθεντικότητα

Προέλευση

Δημιουργική τεχνική εξέλιξη

Χρονολόγηση

Καλλιτέχνης / δημιουργός

Καλλιτεχνικές αισθητικές

τάσεις

& προτιμήσεις της εποχής

Marketing

Κατάσταση διατήρησης

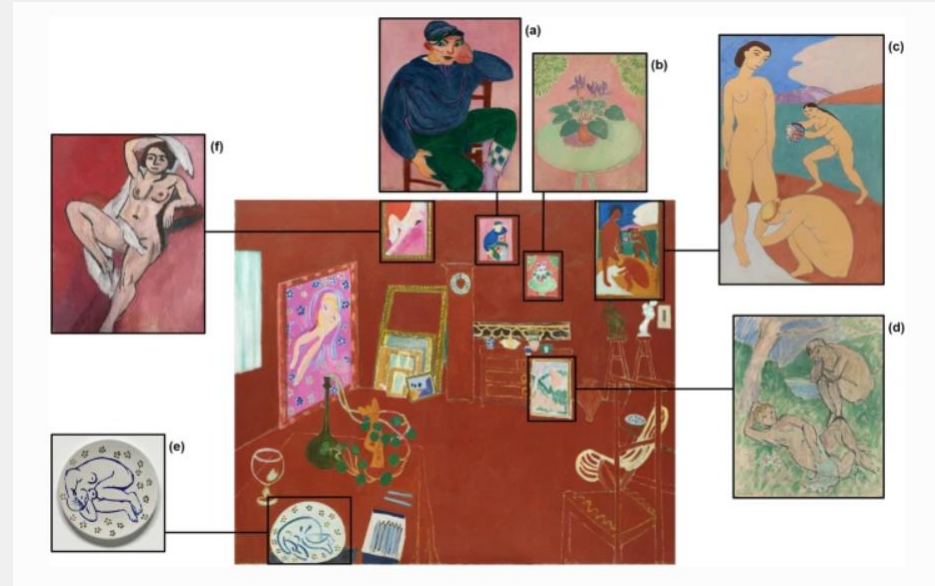

Εμπόριο Έργων Τέχνης & Συντήρηση

"I am going to paint my world"
Henry Matisse

Henri Matisse's *The Red Studio: The Journey of a Painting*
<https://www.youtube.com/watch?v=zDYISLWAjQs>

MoMA Conservators discover Matisse's process for "The Red Studio"
https://www.youtube.com/watch?v=Snvlv4bWW_w

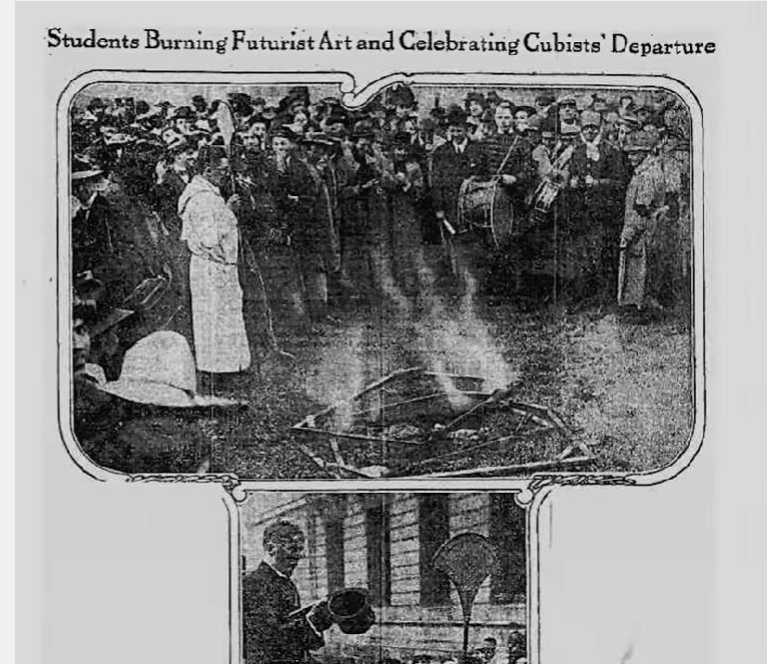

[Haddad etal 2022]

Εμπόριο Έργων Τέχνης & Συντήρηση

“I am going to paint my world”
Henry Matisse

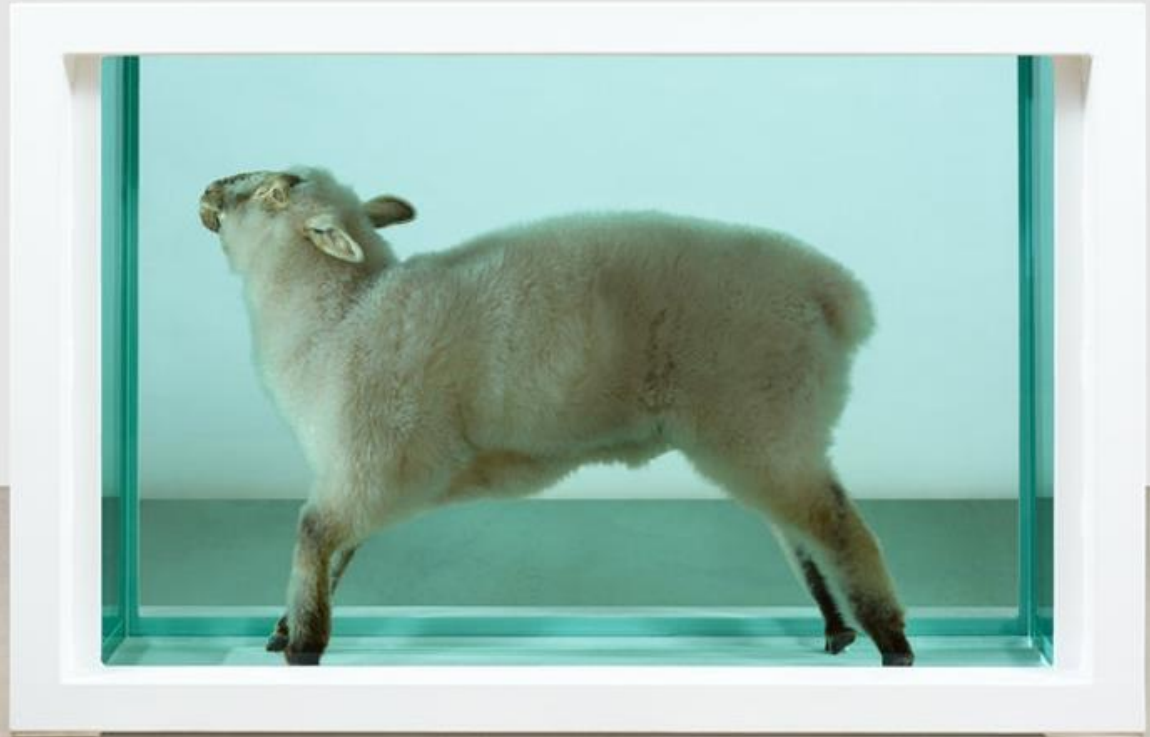

International Exhibition of Modern Art,
Art Institute of Chicago, March 24-April
16, 1913

Damien Hirst's installation called *Away From the Flock* (created for the Broad Contemporary Art Museum in Los Angeles)

- refreshment of the toxic fluid and
- occasional replacement of the lamb itself
- leaked some of the poisonous gas.

Damien Hirst - *Away from the Flock*, 1994

Τι προτιμούν οι συλλέκτες?

- Πολλοί συλλέκτες προτιμούν να αγοράσουν τα έργα τέχνης χωρίς να έχουν υποστεί επεμβάσεις
- Ενώ άλλοι θέλουν το έργο τέχνης να είναι στην αρχική του κατάσταση

Σε τι ωφελεί η παρουσία ενός συντηρητή:

ΤΟΥΣ ΕΠΕΣΕ Ο ΠΙΚΑΣΟ ΑΠΟ ΤΑ ΧΕΡΙΑ

<https://www.olympia.gr/1446340/ellada/ikea-kai-plaisio-ekanan-diafimisi-tin-gkafa-me-tin-ptosi-toy-pinaka-toy-pikaso/>

<https://www.newsit.gr/ellada/ethniki-pinakothiki-panikos-sta-social-media-apos-tin-ptosi-tou-ergou-toy-pikaso/3316496/>

Σε τι ωφελεί η παρουσία ενός συντηρητή:

Εμπόριο Έργων Τέχνης & Συντήρηση

Σε τι ωφελεί η παρουσία ενός συντηρητή:

Condition report

Επεμβάσεις: σωστικές, συντήρηση ή/και αποκατάσταση

Ανάγκη αντικατάστασης υλικών (υλικά συντήρησης ή αυθεντικά τμήματα ενός έργου)

In-situ συμβουλευτική – πραγματογνωμοσύνη πριν την πώληση (τεχνική κατασκευής, αντοχή στο χρόνο, ασφάλεια)

Συμβουλευτική για την μεταφορά, πακετάρισμα, καλή διατήρηση και φροντίδα

Σύνταξη συμβολαίων

Έρευνα αυθεντικότητας

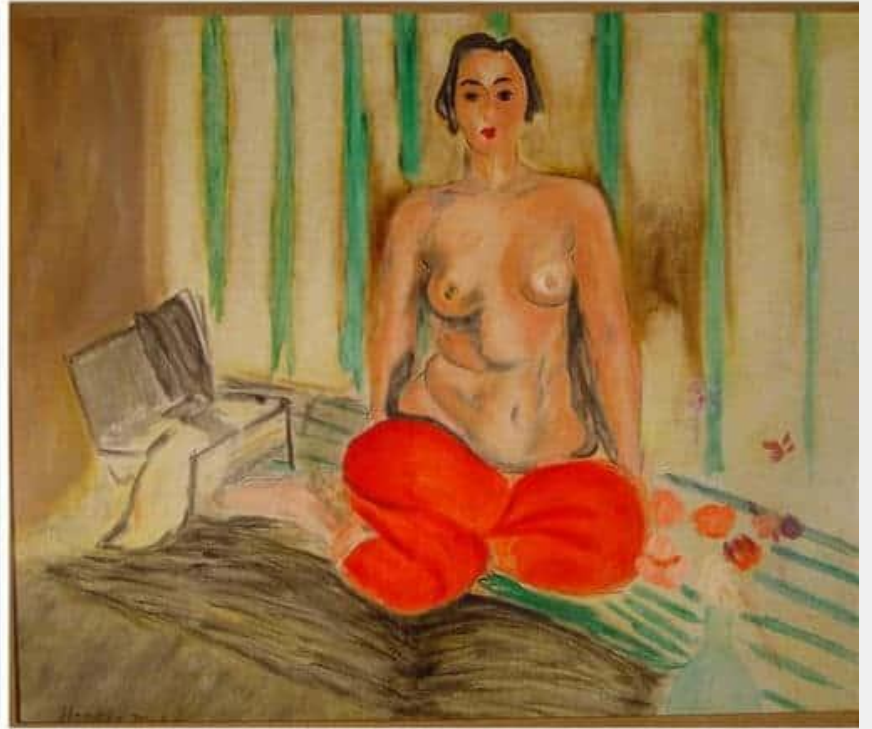
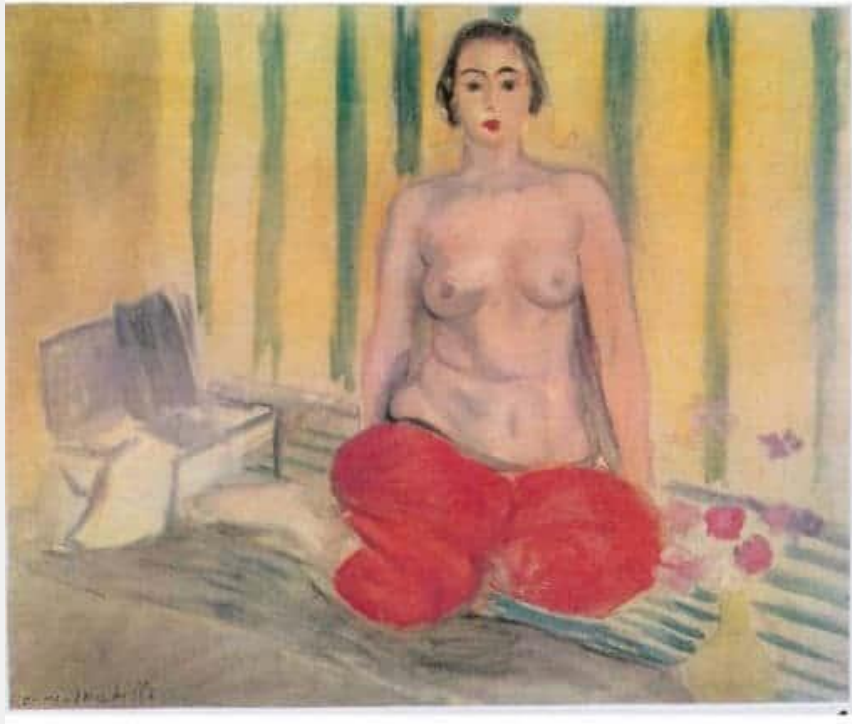
Forgeries?
Perhaps Faux Masterpieces

WHY, BRAD, DARLING, THIS PAINTING IS A MASTERPIECE ! BUT, ISN'T IT A...FORGERY ?

NO FORGERY HONEY, IT'S A GENUINE FAKE.

Contemporary Art Museum of Caracas

Henri Matisse, *Odalisque in Red Trousers*. Original (left) and fake (right).

× FORGER PROFILES

INTENT TO DECEIVE

Fakes and Forgeries
in the Art World

FORGER PROFILES

ABOUT

GALLERY

VIDEOS

TOUR SCHEDULE

NEWS & RESOURCES

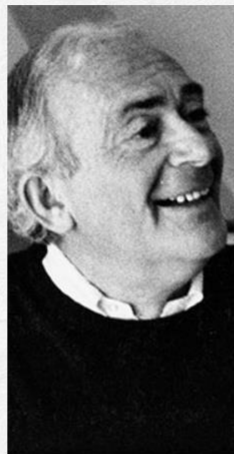
INTERNATIONAL
ARTS & ARTISTS

©2013 International Arts & Artists. All rights reserved. Website designed and maintained by IAA's Design Studio. Exhibition organized and toured by International Arts & Artists, Washington DC, in conjunction with curator Colette Loll.

**HAN van
MEEGEREN**

Forging Dutch Masters

**ELMYR
de HORY**

A Master of Deception

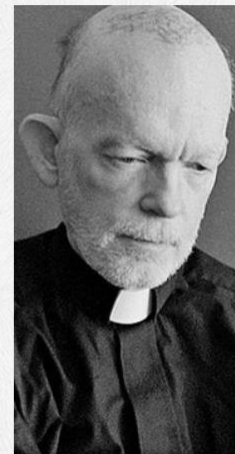
**ERIC
HEBBORN**

From Restorer to Forger

**JOHN
MYATT**

The Art of Genuine Fakes

**MARK
LANDIS**

Mysterious Donor

“ Only the experts are worth fooling. The greater the expert, the greater the satisfaction in deceiving him. “

“In prison, they called me Picasso.”

"Genuine fakes. Nineteenth and twentieth century paintings from £150"

BBC TV series *Fame in the Frame*

John Myatt

<http://www.intenttodeceive.org/forgery-profiles/john-myatt/>

Robert Driessen

" Anyone who believes he can buy a real Giacometti for €20,000 deserves to be duped. The art world is rotten. "
Robert Driessen

A cache of Giacometti forgeries realised by Robert Dreissen

Ken Perenyi

- Forensic scientist Thiago Piwowarczyk and art historian Jeffrey Taylor PhD examine a purported Jackson Pollock painting and use their expertise to determine if the painting is legitimate or a forgery.

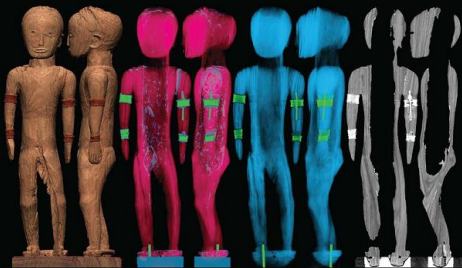
ESSENTIALS OF
FORENSIC SCIENCE

Fakes and Forgeries

SUZANNE BELL, PH.D.

SCIENTIFIC INVESTIGATION OF COPIES, FAKES AND FORGERIES

Paul Craddock

Cultural Heritage Science

Maria Perla Colombini
Ilaria Degano
Austin Nevin *Editors*

Analytical Chemistry for the Study of Paintings and the Detection of Forgeries

 Springer

Βιβλία στον Εύδοξο 2024

Επιλογές Συγγραμμάτων:

- Βιβλίο [34553]:
Προστασία αρχαιοτήτων και πολιτιστικής κληρονομιάς,
Σκουρής Παναγιώτης, Τροβά Ελένη

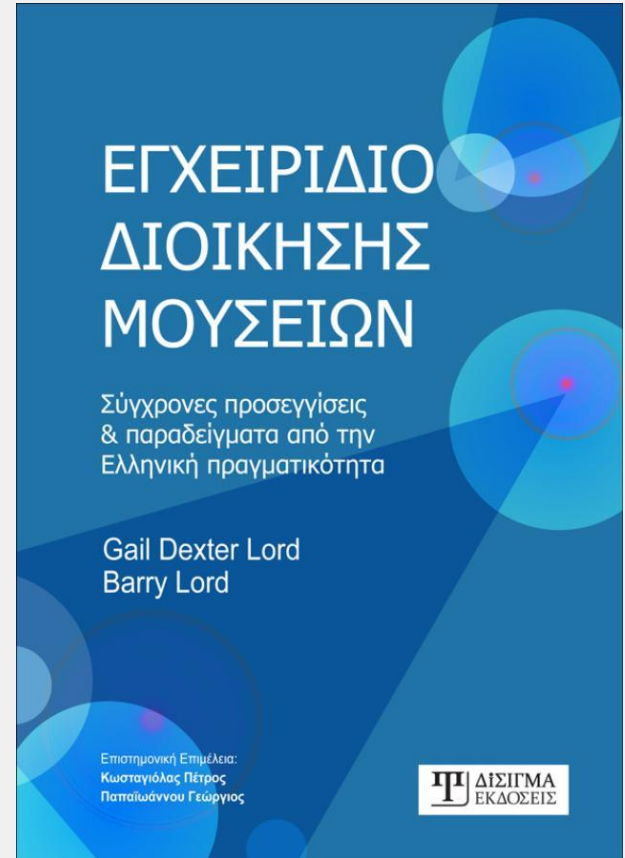

Βιβλία στον Εύδοξο 202

Επιλογές Συγγραμμάτων:

- Βιβλίο [77119225]:

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ,
GAIL DEXTER LORD, BARRY LORD

Βιβλία στον Εύδοξο 2024

Επιλογές Συγγραμμάτων:

- Βιβλίο [112690583]:

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ,

Κώστας Λασκαράτος

Κώστας Λασκαράτος

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ

Ο Ρόλος
των Μουσείων
και Άλλων
Πολιτισμικών
Φορέων
στην Πολιτιστική
Διπλωματία
και τη Διεθνή
Αλληλοκατανόηση

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
Katherine E. Fleming
*Πρύτανης Πανεπιστημίου
Νέας Υόρκης*

ΕΠΙΜΥΘΙΟ
Άγγελος Χανιώτης
Καθηγητής Πανεπιστημίου Princeton

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ

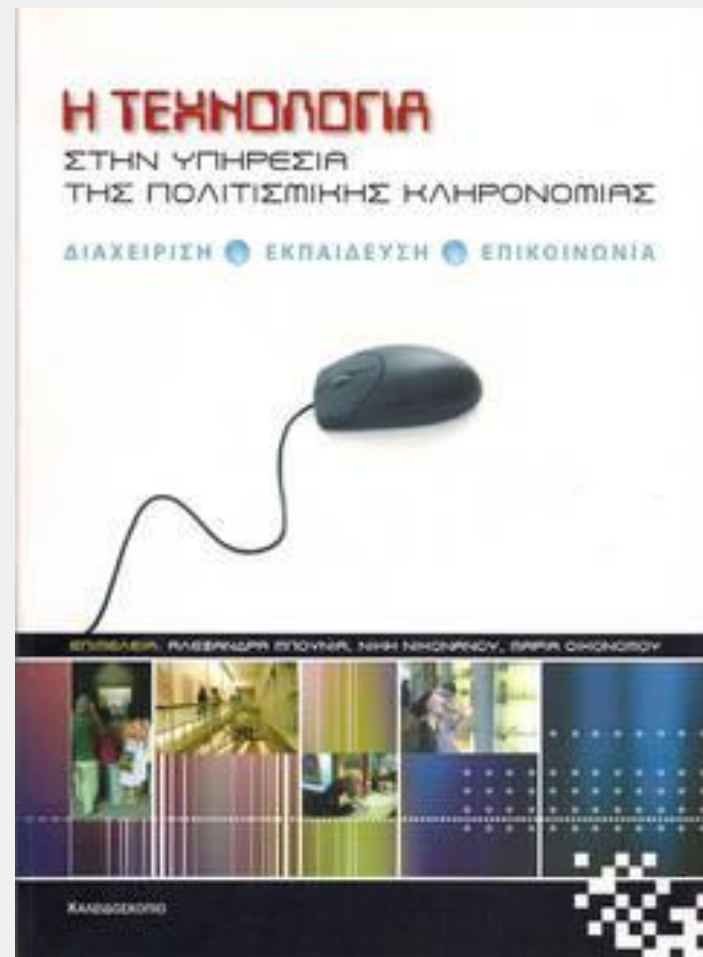
Βιβλία στον Εύδοξο 2024

Επιλογές Συγγραμμάτων:

ο Βιβλίο [12671]:

**Η τεχνολογία στην υπηρεσία της
πολιτισμικής κληρονομιάς,**

Α. Μπούνια, Ν. Νικονάνου, Μ.
Οικονόμου

Βιβλιογραφία

1. Avrami E., Macdonald S., Mason R., and Myers D., 2019. Values in Heritage Management Emerging Approaches and Research Directions Edited Los Angeles: Getty Conservation Institute.
<https://www.getty.edu/publications/resources/virtuallibrary/9781606066195.pdf>
2. Avrami E.C., Mason R. and De la Torre M. 2000. Values and Heritage Conservation: Research Report. Los Angeles, CA: Getty Conservation Institute. http://hdl.handle.net/10020/gci_pubs/values_heritage_research_report
3. De la Torre M. (ed.) 2002. Assessing the Values of Cultural Heritage: Research Report. Los Angeles, CA: Getty Conservation Institute. http://hdl.handle.net/10020/gci_pubs/values_cultural_heritage
4. De la Torre M. (ed.) 2005. Heritage Values in Site Management: Four Case Studies. Los Angeles: Getty Conservation Institute. https://www.getty.edu/conservation/publications_resources/pdf_publications/pdf/heritage_values_vl.pdf
5. Blake J. 2000. On Defining the Cultural Heritage. The International and Comparative Law Quarterly , Vol. 49, No. 1, 61-85.
<http://www.jstor.org/stable/761578>
6. Clifford J. 1984. Collecting Ourselves. In: Pearce S. (ed.) Interpreting Objects and Collections, Routledge, London, 258-268.
7. Haddad, A., Pastorelli, G., Ortiz Miranda, A.S. et al. Exploring the private universe of Henri Matisse in *The Red Studio*. *Herit Sci* **10**, 168 (2022). <https://doi.org/10.1186/s40494-022-00797-0>
8. Miller D. 2007. Artefacts and the meaning of things. In: Knell S.J. (ed.) Museums and the materials world, Routledge, London, 166-186.
9. Szmelter I. 2013. New Values of Cultural Heritage and the Need for a New Paradigm Regarding its Care”, CeROArt [Online], HS | . URL: <http://journals.openedition.org/ceroart/3647>; DOI: <https://doi.org/10.4000/ceroart.3647>
10. Vecco, M. 2010. A definition of cultural heritage: From the tangible to the intangible. *Journal of Cultural Heritage*, 11(3), 321-

*Ευχαριστώ για
την προσοχή σας!*

email: tfardi@uniwa.gr